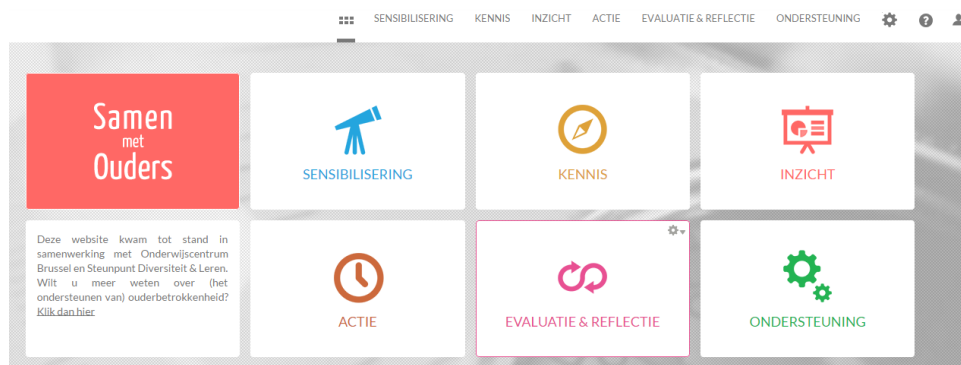

1. Algemeen

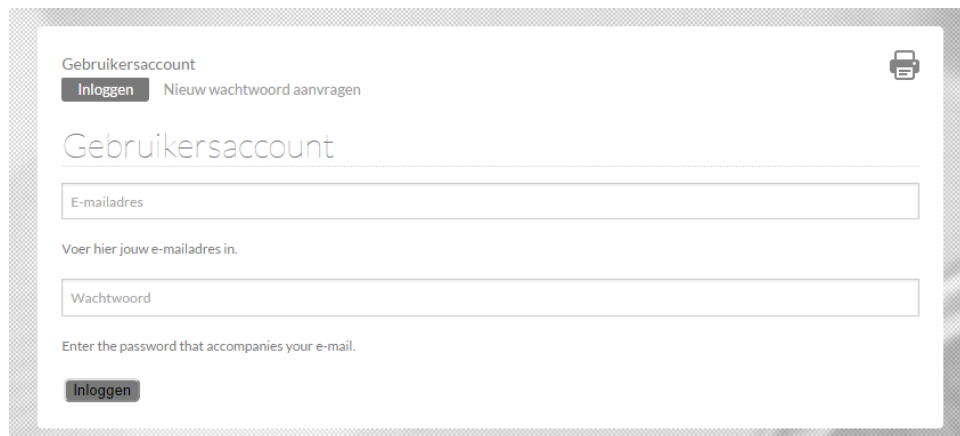
Om secundaire scholen professioneel te ondersteunen in hun zoektocht naar manieren om ouderbetrokkenheid te versterken, werd een online coachingstool ontwikkeld. De coachingstool 'Samen met Ouders' is een webgebaseerde omgeving die secundaire scholen wil inspireren en professionaliseren bij het werken aan ouderbetrokkenheid. De tool wordt gebruikt om de competenties van het schoolteam te verbreden en te verdiepen en is specifiek ontworpen voor het **Secundair Onderwijs (SO)** (~ 'Samen met Ouders'). TIP: Je gebruikt best Google Chrome of Firefox om deze website te bekijken.

De opbouw van de tool volgt in sterke mate het begeleidingsstramien van de **GOK-cyclus**. Schoolbegeleiders en scholen zijn reeds vertrouwd met deze werkwijze waardoor het de draaglast vermindert en het ruimte biedt om het traject maximaal tot zijn recht te laten komen. Stap voor stap willen we met deze online tool een **proces van verandering** op gang brengen. Dit proces bestaat uit (1) het sensibiliseren van het team, (2) het aanscherpen van de visie van het team, (3) het opstellen van een beginsituatie-analyse, (4) het uitvoeren van acties en (5) het evalueren, reflecteren en bijsturen van de schoolwerking.

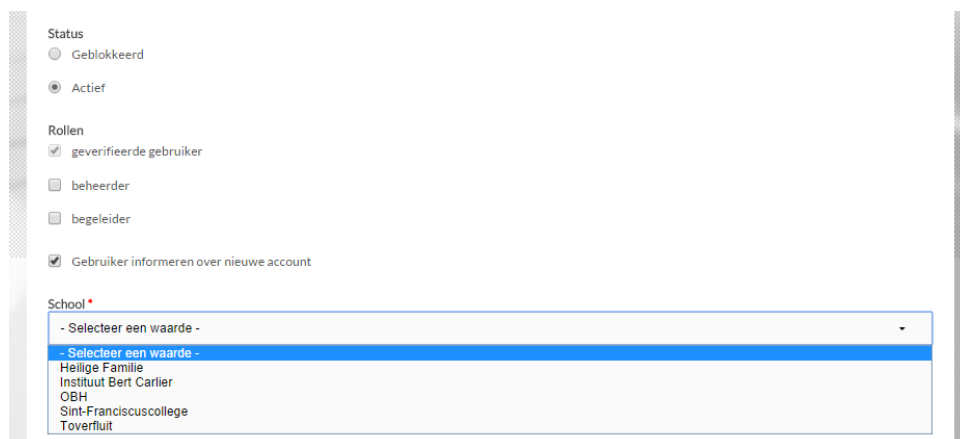
2. Account

Om **toegang** te krijgen tot de coachingstool 'Samen met Ouders' log je je in door rechts bovenaan op het te klikken. Nadat je je emailadres en je wachtwoord hebt ingegeven, krijg je toegang tot de website. Indien je graag een ander wachtwoord gebruikt, kan dit door op 'nieuw wachtwoord aanvragen' te klikken.

The screenshot shows a login form titled 'Gebruikersaccount'. At the top left, there are two buttons: 'Inloggen' and 'Nieuw wachtwoord aanvragen'. A printer icon is located at the top right. Below the title, there is a large input field for 'E-mailadres' with the placeholder text 'Voer hier jouw e-mailadres in.'. Below that is a 'Wachtwoord' input field with the placeholder text 'Enter the password that accompanies your e-mail.'. At the bottom left, there is an 'Inloggen' button.

Om **leerkrachten** van je school toegang te geven tot de online coachingstool, klik je rechts bovenaan op . Daarna klik je op 'gebruiker toevoegen'. Je geeft het emailadres van je leerkrachten in en kiest een wachtwoord (bijv. W8woord). De leerkrachten kunnen achteraf het wachtwoord nog aanpassen. Bij status klik je 'actief' aan. Bij rollen klik je 'geverifieerde gebruiker' en 'gebruiker informeren over nieuw account' aan. De leerkrachten krijgen een email met informatie over hun account en hoe ze kunnen inloggen op de website. Bij 'school' klik je de eigen school (bijv. Heilige Familie) aan. Eventueel kan je ook het onderwijsniveau en de graad waarin de leerkracht lesgeeft, aanklikken.

The screenshot shows a configuration panel for a user. It includes the following sections:

- Status:** Radio buttons for 'Geblokkeerd' and 'Actief' (selected).
- Rollen:** Checkboxes for 'geverifieerde gebruiker' (checked), 'beheerder', 'begeleider', and 'Gebruiker informeren over nieuwe account' (checked).
- School:** A dropdown menu with the following options: '- Selecteer een waarde -', '- Selecteer een waarde -', 'Heilige Familie', 'Instituut Bert Carlier', 'OBH', 'Sint-Franciscuscollege', and 'Toverfluit'.

Indien je als onderwijsondersteuner **scholen** toegang wil geven tot de online coachingstool, klik je opnieuw rechts bovenaan op . Je klikt op 'scholen' en daarna op 'school toevoegen'. Je typt de naam de school in en selecteert in welke 'gemeente' de school ligt. Ten slotte duid je ook nog het 'onderwijsnet' van de school aan.

The screenshot shows a web interface for managing schools. On the left is a sidebar with a gear icon and the text 'INSTELLINGEN'. Below it are two menu items: 'Scholen' and 'Gebruikers'. The main content area is titled 'Scholen' and 'School aanmaken'. It contains a text input field for 'Naam', a dropdown menu for 'Gemeente' with the selected option '- Geen -', and another dropdown menu for 'Schoolnet' with the selected option '- Selecteer een waarde -'. A small note below the 'Gemeente' dropdown reads: 'Type de eerste letter van de gemeente om sneller door de lijst te navigeren.'

3. Modules

De coachingstool bestaat uit zes modules: (1) sensibilisering, (2) kennis, (3) inzicht, (4) actie, (5) evaluatie en reflectie, (6) ondersteuning. Deze modules bieden oefeningen en methodieken aan om veranderingsprocessen in het omgaan met ouders op te starten en te doorlopen. De oefeningen en methodieken worden in groep (bijv. kernteam, schoolteam, pedagogische raad, ...) aangepakt. Leerkrachten, middenkader, directie, secretariaatsmedewerkers, ... maken deel uit van een schoolteam. De achterliggende idee is dat het team als geheel aan de nodige competenties dient te werken om de samenwerking met ouders te versterken. Kort samengevat komen in de modules volgende inhouden aan bod:

Tabel 1: Opbouw coachingstool

Zes modules	
SENSIBILISERING	De module 'Sensibilisering' wil de vragen en bezorgdheden van de school te weten komen. De module heeft tot doel de percepties en verwachtingen van het schoolteam over 'ouderbetrokkenheid' naar boven te halen en in kaart te brengen. Er wordt een antwoord gezocht op de vraag 'Wat leeft er binnen mijn school?'. <u>Voorbeeldoefening</u>: online poll
KENNIS	De module 'Kennis' wil de visie van de school m.b.t. ouderbetrokkenheid aanscherpen en verfijnen. Na het doorlopen van deze module heeft het schoolteam meer inzicht in het multidimensionele karakter van ouderbetrokkenheid. <u>Voorbeeldoefening</u>: conceptmap
INZICHT	De module 'Inzicht' wil de beginsituatie van de school analyseren. Waar staan we? Wat doen we al? Wat zijn sterktes en werkpunten van de school m.b.t. ouderbetrokkenheid? In deze module krijgt de school meer inzicht in de eigen schoolpraktijk. <u>Voorbeeldoefening</u>: SWOT-analyse
ACTIE	De module 'Actie' heeft tot doel acties op te zetten en ze daarna ook bij te sturen. De school stelt prioriteiten en doelen op voor de acties. Op basis hiervan worden acties uitgewerkt, uitgevoerd en geëvalueerd. <u>Voorbeeldoefening</u>: problemen- en doelenboom
EVALUATIE & REFLECTIE	De module 'Evaluatie & Reflectie' heeft tot doel de bestaande schoolwerking te evalueren. Op basis van evaluatie en reflectie tracht de school ouderbetrokkenheid te integreren binnen de schoolwerking en het schoolbeleid. <u>Voorbeeldoefening</u>: reflectiecyclus van Korthagen

	De module 'Ondersteuning' dient als ondersteuning en omkadering voor wie met de coachingstool aan de slag gaat. In de module zijn tools en informatie terug te vinden om het traject in goede banen te leiden. <u>Voorbeeld</u>: 'Tips & Tricks' met richtvragen om discussie in het team uit te lokken.

De school kan zelf kiezen bij welke module ze het coachingstraject willen starten. Indien de school vooral **zoekende** is in het opbouwen van een partnerschap met ouders, is het zinvol het traject stap voor stap te doorlopen en dus te starten bij de module 'Sensibilisering'. Indien de school reeds **veel initiatieven** onderneemt, is het vooral interessant om eerst de schoolwerking onder de loep te nemen en dus te starten bij de module 'Evaluatie & Reflectie'. Scholen zijn dus vrij om te kiezen hoe ze de verschillende modules uit de tool doorlopen.

4. Rol schoolbegeleider

De online coachingstool is in eerste instantie ontwikkeld voor scholen en hun **interne schoolbegeleider** (bijv. GOK-coördinator, leerlingbegeleider, ...) die een coachingstraject willen opzetten rond ouderbetrokkenheid. De tool laat ook toe dat je als school ondersteuning kan vragen aan een **externe schoolbegeleider** (bijv. OCB-onderwijsondersteuner, pedagogische begeleider, ...) om het coachingstraject in goede banen te leiden. Een 'buitenstaander' betrekken kan immers een meerwaarde betekenen voor scholen die het gevoel hebben dat ze er alleen niet in slagen. Het is uiteraard niet de bedoeling dat het traject uit de handen van je school wordt genomen of dat je school het eigenaarschap over de coachingstool verliest of van zich afschuift. Wel kan een externe schoolbegeleider optreden als een 'kritische vriend'. Dit is iemand die kritische vragen durft stellen, vanzelfsprekendheden durft te doorbreken, de opvolging verzorgt, ... Bovendien hebben externe schoolbegeleiders heel wat ervaring en expertise in het opzetten van coachingstrajecten gericht op duurzame verandering.

5. Structuur coachingstool

Situering & Werkwijze

Om een module in te leiden staan we in het onderdeel ‘Situering’ kort stil bij wat er in de module aan bod zal komen (**inhoud**) en wat verwacht mag worden na het doorlopen van de module (**doelen**). Hoe de school en de schoolbegeleider **aan de slag** kunnen met de module wordt toegelicht in het onderdeel ‘Werkwijze’.

Oefeningen

De oefeningen die de module aanreikt, vind je in het onderdeel ‘Oefeningen’. Per module staan drie oefeningen centraal. Idealiter doorloop je deze oefeningen **chronologisch**. De modules bieden vooral oefeningen voor de school aan, maar er zijn ook enkele oefeningen voorzien voor ouders én leerlingen.

Screening School

Inhoud & Materiaal Digitale Oefening Alternatieve Methodieken Tips & Tricks Resultaten Feedback Instellingen

Inhoud & Materiaal

In het onderdeel ‘Inhoud & Materiaal’ is per oefening een **scenario** uitgeschreven hoe je de oefening kan aanpakken. De oefening wordt stapsgewijs toegelicht. Aan de hand van een **ID-kaart** krijg je in één

oogopslag een overzicht van de oefening (doelstellingen - soort methodiek – timing - betrokken actoren - benodigd materiaal).

Doelstellingen
• Evaluatie van de schoolwerking
Methodiek
• Formeel• Online
Timing
• Invullen screening - thuis (30 min)• Bespreking resultaten - op school (30 min)
Wie
• Kernteam• Schoolteam• Onderwijsondersteuner
Materiaal
• Website

Digitale oefening

In de coachingstool zijn er zowel offline als **online oefeningen** (bijv. poll, screening, SWOT-analyse, ...). Indien de schoolbegeleider gebruik maakt van een online oefening vind je deze onder de button 'digitale oefening'. Indien de schoolbegeleider kiest voor een offline oefening staat de button 'digitale oefening' niet in de menubalk.

Alternatieve methodieken

Per oefening voorziet de tool steeds een drietal alternatieve oefeningen, inzetbaar naargelang de **beginsituatie** en de **voorkeuren** van de school. Er zijn oefeningen voor scholen die reeds **veel doen** rond ouderbetrokkenheid en voor scholen die **zoekende** zijn. Daarnaast bieden de modules zowel '**speelse**' als '**formele**' en '**offline**' als '**online**' methodieken aan. De schoolbegeleider kiest samen met de school de meest geschikte oefening.

Tips & Tricks

Ter ondersteuning vind je bij elke oefening onder de button 'Tips & Tricks' een aantal **tips en richtvragen** om succesvol aan de slag te gaan met de module. Tijdens een bespreking kan je deze richtvragen opwerpen om discussies aan te wakkeren en te verdiepen.

Resultaten

Indien de school gebruik maakt van een digitale oefening (bijv. poll, screening, SWOT-analyse, ...) worden de **resultaten** van deze oefening verwerkt en doorgestuurd naar het profiel van de schoolbegeleider

(bijv. zorgcoördinator, GOK-coördinator, ...). Deze resultaten blijven op de website **opgeslagen** en kunnen steeds worden **geraadpleegd**. Bij de 'poll' en de 'screening' kan je de resultaten van je team **gegroepeerd** raadplegen. De website toont een overzicht met procenten. Je kan ook de resultaten anoniem **per individu** bekijken.

Feedback

Onder de button 'feedback' vind je een forum om **ervaringen en tips uit te wisselen** met andere schoolbegeleiders over de gebruikte methodieken. Via deze uitwisseling krijg je extra ondersteuning van je collega's én geef je zelf ook ondersteuning.

Instellingen

Bij de oefeningen 'poll' (module 'Sensibilisering') en 'screening' (module 'Inzicht' & module 'Evaluatie & Reflectie') kan je bij 'instellingen' zelf kiezen welke **rubrieken en items zichtbaar** moeten zijn in de oefening. De rubrieken en items die volgens jou niet aan bod moeten komen in de oefening vink je gewoon af.

6. ‘Samen met Ouders’ in de praktijk: Twee schoolportretten

Ter illustratie presenteren we hieronder het ‘verhaal’ van twee Brusselse secundaire scholen die met de coachingstool aan de slag zijn gegaan. We gaan dieper in op de reden waarom de scholen aan ouderbetrokkenheid willen werken, op welke manier de tool hen geholpen heeft en wat de coachingstool heeft teweeggebracht.

Tabel 2: Twee schoolportretten

Twee schoolportretten	
Scholen	Verhaal
School A	School A is een Nederlandstalige secundaire school gelegen in een randgemeente van Brussel. De school biedt Buitengewoon Secundair onderwijs (BUSO) aan jongeren. Je kan er terecht voor de opleidingsvormen OV1, OV2 en OV3. Wat betreft de talige diversiteit in de school, valt het op dat meer dan 60% van de leerlingen in deze school het Nederlands niet als moedertaal heeft. School A werkt al lang rond ouderbetrokkenheid, maar is op zoek naar een duidelijke en afgebakende visie waarin de leerling een centrale plaats krijgt. De school is al enkele jaren bezig met het verkennen van welke mogelijke rol de leerling in de relatie tussen school en ouders moet krijgen. Dit is geen evidente denkoefening voor een BUSO-school. De leerling werd in het verleden vaak over het hoofd gezien, terwijl het net gaat over zijn of haar schoolloopbaan. De school werkt al enkele jaren samen met een onderwijsondersteuner van OCB bij het werken aan ouderbetrokkenheid. Samen met deze onderwijsondersteuner ging de school aan de slag met de coachingstool ‘Samen met Ouders’. De tool werd aanvullend ingezet in het bestaande OCB-ondersteuningstraject dat in de school reeds werd opgezet. De tool sloot aan bij de coachingssessies die reeds gepland waren in het schooljaar (2013-2014). De onderwijsondersteuner van OCB leidde deze sessies in goede banen. Om de visie van de school m.b.t. ouderbetrokkenheid te verfijnen, werd een beroep gedaan op een oefening uit de module ‘Kennis’. Deze oefening uit de tool peilde naar wat ouderbetrokkenheid precies volgens het team inhoudt. Op basis van de inbreng van het team werden ervaringen, meningen, ideeën, ... gekoppeld aan het nieuwe kader van ouderbetrokkenheid. De oefening daagde het team uit na te denken over de verschillende spanningsvelden en dynamieken waaraan ouderbetrokkenheid in het secundair onderwijs onderhevig is. Een tweede oefening werd gehouden naar aanleiding van een pedagogische studiedag van de school. Toen bleek dat de school weinig inzicht had in de eigen sterktes en werkpunten m.b.t. ouderbetrokkenheid. Het kernteam nam daarom de eigen schoolwerking onder de loep aan de hand van een beginsituatie-analyse uit de module ‘Inzicht’. Deze werkvorm laat toe specifieke acties kritisch te bespreken. De school koos ervoor om het

	oudercontact van naderbij te bekijken. Sterktes, werkpunten en aandachtspunten voor de toekomst werden geformuleerd. De resultaten van deze oefening worden volgend schooljaar als vertrekpunt genomen om bestaande acties en initiatieven bij te sturen. De oefeningen werden steeds uitgevoerd in een kernteam: de GOK-coördinator, directie, technisch-adviseur en enkele leerkrachten. De directie probeerde steeds een halve coachingssessie aanwezig te zijn. Het gebruik van de coachingstoel heeft er in school A vooral voor gezorgd dat de school een breder invulling geeft aan ouderbetrokkenheid. Het resultaat van dit traject is dat de school ouderbetrokkenheid ruimer benaderd en een partnerschap met ouders steeds meer ziet als een driehoeksverhouding tussen school, ouders én leerling. Volgend schooljaar (2014-2015) willen de schoolactoren hier graag verder op inzetten door niet enkel te praten 'over' de leerlingen, maar vooral 'met' de leerlingen.
School B	School B is een Nederlandstalige secundaire school gelegen in een randgemeente van Brussel. Je kan er terecht voor de opleidingsvormen ASO en TSO. Wat betreft de talige diversiteit in de school, valt het op dat ongeveer 50% van de leerlingen in deze school het Nederlands niet als moedertaal heeft. School B wil ouders 'tips & tricks' aanreiken over hoe ze 'leren leren' kunnen stimuleren in de thuiscontext. De school wil ouders handvatten bieden om de schoolloopbaan van hun kind te ondersteunen (bijv. huiswerk controleren, agenda controleren, goede studieomgeving voorzien, ...). Om dit te kunnen realiseren, wil de school zicht krijgen op wat de school en ouders precies verwachten van elkaar en welk beeld bij hen leeft over elkaar. De school werkt al enkele jaren samen met het Onderwijscentrum Brussel, maar kreeg dit schooljaar een nieuwe onderwijsondersteuner. De coachingstoel 'Samen met Ouders' fungeerde in school B als uitgangspunt voor alle coachingssessies. Zowel de onderwijsondersteuner van OCB als de GOK-coördinator van de school leidde de coachingssessies in goede banen. De leden van het schoolteam vulden een online poll in uit de module 'Sensibilisering' om te weten hoe het schoolteam denkt over ouderbetrokkenheid. De resultaten van deze poll wijzen er op dat de school de ouder ziet als een evenwaardige partner. De school vindt het haar taak om een goede relatie op te bouwen met ouders en om extra moeite te doen om 'moeilijk bereikbare' ouders te betrekken. Toch vindt de school ook dat ouders te veel van hen verwachten. Over de rol die de leerling in de relatie tussen school en ouders moet krijgen, zijn de meningen verdeeld. Niet iedereen is ervan overtuigd dat de leerling een centrale rol dient te spelen in deze relatie. Om deze resultaten verder te verkennen, organiseerde de school ook een brainstorm (module 'Inzicht') over de rollen die volgens het schoolteam de school en de ouders moeten opnemen. Dezelfde brainstorm (module 'Inzicht') werd ook met de ouders gehouden tijdens een oudercafé. Zowel Franstalige als anderstalige en mondige als minder mondige ouders waren aanwezig tijdens dit oudercafé. Zij werden zowel in het Nederlands als het Frans aangesproken. Omdat de stem van de leerlingen niet mag vergeten worden, stuurde

de school ook een online enquête naar hen die peilde naar hun mening over de rollen die school en ouders mogen opnemen.

Omdat school B dit schooljaar ook GOK-doorlichting kreeg van de **inspectie** evalueerde de school alle bestaande acties m.b.t. ouderbetrokkenheid aan de hand van een oefening voor het hele schoolteam (**module 'Actie'**). Ook de nieuwe kijk op ouderbetrokkenheid werd geïntroduceerd (**module 'Kennis'**) om op basis hiervan over de evaluatie van de bestaande acties te reflecteren (**module 'Evaluatie & Reflectie'**). Aan de hand van de oefeningen werd beslist om het infomoment aan het begin van het schooljaar anders aan te pakken, om de leerling meer te betrekken bij het oudercontact en om de leerkrachten meer te ondersteunen in het communiceren met ouders (bijv. via checklist). Verschillende schoolactoren waren betrokken in de oefeningen. Zowel oefeningen voor de **school**, de **ouders** als de **leerlingen** kwamen aan bod. Binnen de school werden er oefeningen gedaan met het **kernteam**, het volledige **schoolteam** en tijdens een **pedagogische raad**. De directie probeerde tijdens de coachingssessies aanwezig te zijn.

Het gebruik van de coachingstool in het traject van school B heeft ervoor gezorgd dat de school meer zicht heeft op de **rollen** die de school en ouders kunnen of moeten opnemen. School en ouders zijn het erover eens dat ouders geen vakinhoudelijke begeleiding hoeven te bieden aan hun kinderen (bijv. helpen bij huiswerk). Dit is een taak van de school. Wel wordt van ouders verwacht dat ze het huiswerk controleren, een rustige leeromgeving voorzien, leermateriaal voorzien, stimuleren en motiveren, ... Deze rolinvulling werd ook afgetoetst bij de leerlingen. Opvallend is dat de leerlingen over het algemeen vinden dat ouders voldoende doen om hun schoolloopbaan te ondersteunen. In vergelijking met de percepties van de school en de ouders zien de leerlingen een beperktere rol weggelegd voor de ouders in hun schoolloopbaan. Volgend schooljaar (2014-2015) wil de school de bevraging bij het schoolteam, ouders en leerlingen vergelijken en gebruiken om haar acties en beleid op af te stemmen. Bovendien hebben de oefeningen op het vlak van 'evaluatie' de school alvast een duwtje in de rug gegeven om ook zelf meer **kritisch te reflecteren** over de eigen schoolwerking.